

MURASZOMBAT ÉS VIDEKE

társadalmi és közgazdasági hetilap.

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

== Megjelenik minden vasárnap. ==

Előfétési ár:

Égész évre 6 kor. félre 3 kor. egy- szám 29 fillér.
Előzetesi pénzek és reklámok Hirschl N. könyvnyomdája küldendő.

Felolós szerkesztő:

SINKOVICH ELEK

Kiadó: A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 4 hasabos petisora egyszeri hirdetésnél 20 fill. többszöri hirdetésnél soronként 12 fill. Bélyegdj 60 fill. Nyitófér petisóra 50 fill.

Magyar ipar.

Harminez esztendő óta tömérdek cikkely, röpirat, parlamenti és egyéb beszéd szól a magyar ipar pangásáról. Ajánlottak ellene megszámlálhatatlan panaceát, próbálták így, próbálták amugy, de szemben azzal a nagyszabású fellendüléssel, amelyet az ország az utolsó évtizedekben minden más téren produkált, az ipari fejlődés ma is alig vehető számba.

Okot erre mi is mondhatnánk eleget. A magyar nem iparúzó nép. Földje, szokásai, erkölce elsősorban mind az agrár foglalkozások felé terelték. És ha réá is fanyalódik valami mester-ségre, megelégszik vele, hogy szűk körben, csekély eszközökkel üzze. Hiányzik belőle az üzleti szellem, az élelmesség; e tényezők nélkül pedig az ipar igazi felpeszdlése nem képzelhető.

Klaszikus példa erre Sziráknak, a nagyhirű fehérvári biesskakészítőnek, esete, amelyből anekdota vált i mmár Pompás, feltétlenül versenyképes ké-

szítményeinek a messze külföldön is hire ment és egy angol cégr fényes rendelést tett nála: egyszerre 200,000 darab csillagos biesskára. Az öreg fej-csovalva fogadta az ajánlatot.

— Nincs jobb dolga az angolnak, mint hogy rossz viceket faragjon!

És ad acta tette a rendelést. Sohasem bírták neki megmagyarázni, hogy egy fényes üzletet szalasztott el, amelyet a tőkét bármely nagy pénzintézet szívesen bocsátotta volna rendelkezésére.

Az ilyen Szirákyak ma is számosan vannak a magyar iparosok között; jobben, mintsem gondolnák. Gyáraink már vannak, de hihetetlen az az aggodalmasság, a vállalkozási kedv és bátorság teljes hiánya, amelyvel kevés kivétellel ügyeiket kezelik.

Egyik legszembetűnőbb példa erre az a mód, a hogyan a magyar ipar-czikkeknek reklámot esimálnak.

Ma a reklám fontosságát magyarázni felesleges. Ez a mótorra mindennek: a szárny, amely merész röpléssel viszi a vállalkozásokat sikerre. Nél-

küle béna minden ipari, vagy kereskedelmi kezdeményezés, erejét veszíti a legértékesebb idea is. Aki okosan tudja felhasználni, silányabb cikkével is jobban boldogul, mint nélküle a legjobb, legtökéletesebb produktum készítője.

A külföld régtől fogva és teljes mértékben felismerte ennek a nagyforgalmi értéknek a fontosságát. Tudatára jött annak, hogy a modern élet lázában a legnagyobb hatalom a nyomtatott betű, amely nem ismer akadályt, áthat hegy-völgyen, tengereken, hozzá fér mindenüvé és mindenkihez. És a külföldi iparosok és kereskedők élnek is ezzel a nagyhatalmi fegyverrel. Készítményeiket belezugják, harsogják füllünkbe, elárasztják azok hírével házaik falát, ujságainkat a szinlapot, gyujtószerszámot, mindent, ami körülöttünk van, ami kezünkbe kerül. Akaratunk ellenére hozzászoktatnak bennünket azok nevéhez, védjegyéhez, csomagolási módjához.

De itt következik az a momentum, amelyre cikkelyünkben különösen réá kívántunk mutatni.

TÁRGZA.

Szép Csárdásné.

— Népdal —

Szép csárdásné, mért busul könyezik?
Ide azt a szép oreziját lecsókolom könyeit
Szép csárdásné a fejével hej de busan intget,
Bánatomat egy pár esókkal letérülni nem lehet.

Szép csárdásné ugyan miért bánkódik?
Tudok gyógyszert ami hamar meggyógyít
Szép csárdásné könyes szemmel azt mondja,
Fáj a szívem, földi balzsam többé meg nem gyógyítja.

A csárdásné két kezével eltakarja az arcát,
Ugy susogja, ugy zokogja búbanat panaszát.
Csalfa legény a kedvesem, hűtelenül elhagyott
Soh'se tudja meg a hűten, hogy utána meghalok.
Halász Zsigmond.

Jótekonyczélra

Hajnali három óra óta kongtak a harangok,
a mire megvirradt: mintegy harmincz család maradt
hajlék nélkül.

A tűz pusztítását leirni nem lehet. A kár nem ment ugyan ezekre, de a hillerek forintokat szá-

mitnak ott, a hol verejtékkel szerzik a mindennapi kenyert.

A kis város lakossága mély részvételt tanusított a szerencsétlenek iránt.

De mert szánelommal sem tatarozni, sem jólakni nem lehet, az intelligenciának pár humánus tagja a kínálókozó egyetlen módot hozta javaslatba: valamelyes jótekonyczélú mulatságot kell rendezni. Bált adnak. Az első bál a téli évadban! Első lélegzetvétel egy fullasztó unalmas ósz után.

Jótekonyczélral Kit ne lelkesitene ez a jelszó? És vajon szabad-e eféle mulatságból kivonni magát egyetlen lányos családnak is, mikor jótekonyság órve alatt indítja meg a hadjáratot a partiera? ...

És a mulatós menyecske zsörtölődő ura vajjon tehet-e kifogást, ha asszonykája jótekonyczélból fog kacérkodni s ennek a némes czélnak áldozva, egy álló hétig nem tesz egyebet, mint toilette előkészületével fölforgatja az egész házat.

Mindenütt lázas sietséggel s oly titokban készül a toilette, mintha egy nemzet boldogságát célzó haditervet rejtgetne minden ház négy fala. A megye leggazdagabb földbirtokosának ifju, szép feleségétől vártak az igazi meglepetést. Epon ő idézte elő a nagy forrongást. Bárdy Bélánét fölfülmélte az volt a sarkalatos kérdés.

— Képzelen, micsooda pazar toilettetje lesz Bárdaynénak, jegyezte meg a körörvosnó.

— Gondolhatod, édesem, mikor minden öltözétét Budapesten készített a párisi „Monteur” után.

— Hja kiadósabb is a ropoze meg a gyapju, mint a fakó tudomány; sóhajtott megadással a tanfelügyelőné.

És egy hét óta majd minden bába készülő asszonyteremtés ajkán ott lebegett Bárdy Béláné neve.

Sőt megtörtént az is, hogy a szép Miezí ő nagysága elfogta az utcán Bárdayné szobalányát s miközben egy koronát csusztatott az értelmes leányzó markába, gyóntatóra fogta, hogy mi megy végbe odahaza? Budapestről érkezik báruha a helyságon asszony számára? Megjött már a toilettetje? Selyemből, atlaszból bársonyból készült?

— Még semmit sem hallottam, kezeit esókolom, különben a nagyságáté tegnap jöttek haza Bécsből a hol öt napig voltak.

Bécsből? Lehult a fátul a sáisi képről! ... Délután már egész B. város tudta, hogy Bárdayné azért járt Bécsben, mert ott készítettet ruhát a báru. Elérkezett a nagy nap és le is áldozott, hogy helyságon annak az éjszakának, mely annyira megelőző éjnek obligáját álmát rabolta el a szép szemekről.

A báli szépségek lajstromát és öltözékét leirni nehéz feladat lenne: csak rövidesen annyit, hogy

Ujabbban a magyar iparos is mindinkább számol a reklam fontosságával. Ha nem is erejéhez képest, vagy a szükséghez mérten, de mégis hasonlíthatatlanul többet áldoz hirdetése, plakátra, mint egy-két évtizeddel ezelőtt. De ha bemegyünk akár a főváros, akár valamely vidéki város üzletébe, vajjon megtaláljuk-e a magyar iparezikkek eme hirdetőit? Lehet, hogy igen, de csak eldugva, mellőzötten, mint a mostohát. A kirakatban, vagy a szembeötlőbb helyeken külföldi produktumok tolakodó szószólói tűnnek elénk.

Azok esábitanak vételre, csinos, sokszínű képeken ajánlva mindent.

Hy képen kereskedünk a külföldi iparezikkeknek öntudatlan terjesztőivé és hazaiainak elnyomóivá válnak. A helyett, hogy a magyar áruért lépnek sorompóba, mégha az valamivel gyengébb is, szívesebben istápolják még a selejesebb külföldi cikket is.

Nem esoda hát, ha rajtunk az utolsó gomb is idegen készítmény és hogy iparunk szemben annyi áldozattal, igaz és becsületes törekvéssel a pangás stadiumában van.

Első sorban kereskedőinknek, az iparezikkek természetes közvetítőinek kell felkarolniuk a magyar ipar termékeit. Gyárosainkat, iparosainkat segíteniük kell a becsületes terjesztés, a tisztességes reklam munkájában. Áldozniük kell a hirdetésekre, reklámokra, hogy a nagy közönség figyelme felhívassék és ismerje, tudja hol, mit és hogyan vásárolhat.

Ma már ez amugy sem nehéz. A parlament egyik legközelebbi intézkedése a hirdetési bélyegnek, amely eddig nagy súlylaly nehezedett az

iparezikkek hírének továbbítására, eltörlése lesz. Az az áldozat, amelylyel a reklam ezután jární fog, módot nyújt reá, hogy nagyobb mértékben vegyük fel a külfölddel a versenyt. És ez a csodaszer, némi ötletességgel, okosan és rendszeresen alkalmazva, nem várt fellendülést fog okozni iparunk terén.

Helyi, vármegyei és végyes hírek.

— **Dr. Károlyi Antal** királyi tanácsos, vármegyének alispánját a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök meghívta a képviselőválasztások fölött való kuriai bíráskodásról szóló 1899. XV. t. cz. alapján alkotott vármegyei fuvardíj szabályrendeletk elbírálása tárgyában való szaktanácskozásra.

— **Gyurátz Ferencz**, a danántali ág hitv. ev. egyházkerület püspöke f. évi ápril vagy május havában egyházközségét körutjára készül indulni, amikor is a közép vasi egyházmege egyházaiz s főképpen a vendvidéki gyülekezeteket fogja püspöki látogatásával megtezteleni.

— **Esküvő.** Galambos Lajos zsidáhegyi áltami tanító folyó hó 3-án tartotta egybekelését Szilágyi Emilia örholgyeje az urdombi anyakönyvi hivatalban. Sok boldogságot kívánunk!

— **A körjegyzők mulatságának** napját mult számunkban tévesen írtuk, most tehát helyreigazitást kérek közölök, hogy f. hó 25-én lesz és igen jó fényes mulatságnak ígérkezik. Bizonyára nem fog ártalmára lenni a 2 héttel előbb megtartandó kaszinói bál, hisz Muraszombathoz egy farsangon két mulatság nem sok s a kik az elsőre elmennek, ott lesznek a második is, mert mind a kettő a mi mulatságunk lesz. S épen azért a két mulatság rendezőinek egymást a siker kivívásában támogatni kell. Jelszavunk legyen mindenkor: viribus unitis, mert csak így leszünk erősek.

— **A muraszombati állami kisdévodában** a beiratások f. hó 5-én veszik kezdetét.

— **Iskola megnyitási ünnepély.** A szent-bibori állami iskola megnyitási ünnepélye január 28-án volt le. A gondnokság meghívása folytán az egyház részéről jelenvolt Hima Sándor tómoráczai ev. lelkész, a ki Szt-Bibor és a vele szomszédos községekből összegyűlt nagyszámú közönség előtt magyar nyelvű ismert késszózással fejtegette az iskola hasznát, hivatását és végezetül átadta magasztos rendeltetésének Beszédében sajnálatának adott kifejezést afelett, hogy a megnyitási ünnepélyen a hatóság magát nem képviseltette.

keltsen ezzel a ráczváson lehetetlenséggel.

Budapesttel egy zurnalistája is volt jelen s ez megígérte, hogy több fővárosi lapnak ir tudósítást a fényes bálról.

Negyed napon az érdekeltk zöme a körörsvenénél üttötte föl hadiszállást. Ehhez három budapesti lap is jár. Tudakási Alberta kisasszony, a polgári iskola igazgatónéje, aki szabad óráiban tárczákkal is sulyosítja a b. . . . .i „Kürtszó“ lelkiismeretét, kiböngészte az illető rovatot, s megfelelő hangsúlylaly kezdte a fölvolvasást a bálí tudósításról, mely így végződik:

„A diszes hölgy-köszor minden virágát nem méltathatjuk külön-külön, csak annyit konstatalunk, hogy ritka közszedicekedhetik amyi szép asszonylaly mint B. Ki kell azonban emelnünk az est hősnőjét, a jótékonylaly valódi mintaképet, aki a rendező bizottságnak ez idő szerint itt a fővárosban idező elnökhöz 600 koronát küldött e levél kíséretében, melyet czímzett engedelmezől itt adunk: „Tisztelt Elnök Ur! Fogadj a 600 koronát ama szerencsétlenk részére, mint a bál alkalmából megtakarított tolette kiadást. És mert a legzentebb czél vezetett, remélem, hogy ugy a rendező bizottság, mint a n. e. b. . . . .i közönség megbocsázt az én igénytelen ráczváson tolette-tennek“

BÁRDAY BELÁNÉ

A cikik alján rikkított betűkkel még ez állt: „Hozzon az Isten hasonló akaimakkor mentől több ráczvásonruhás hölgyet“.

KÖVÉR ILMA

Utána Fliszár Sándor szt-bibori tanító beszélte szüntén magyar nyelven, buskudrán a jelenvolt szülöket, gyermekeik rendes iskoláztatására és a közönséget az iskola pártolásra s végül magát a közönség jóindulatába ajánlta. A szép ünnepély befejeztével a közönség Gergorecz József szt-bibori korcmájának csinosan feldíszított terembe vonult, ahol magyar szokás szerint kivilágos kivríradtjg tartott a mulatság.

— **Helyreigazitás.** Lapunk f. é. 4. számában „Egy kaszinó jótékonylalya“ czimen megjelent közleményre vonatkozólag a következő helyreigazitásra kértünk fel: Horváth Márton nyug. tanító nem két, hanem egy koronát; — „Valaki“ pedig nem 80 koronát, hanem 80 fillért adományozott a „Tanítók Háza“ javára Az adományok végszazége tehát 108 korona 40 fillér.

— **Mikor lesz a sorozás?** A folyó évrre szóló njönözösi, utazási és működési tervzetet a központi hivatal már elkészítette. A honvédelmi miniszter által is jóválagyott tervzet szerint a sorozás Muraszombathon ápril 24., 25., 26., 27. és 28-dikán lesz. Sorozási polgári elnök Bersenyi Jenő lesz.

— **Segély a zoltánházi tüzoltó-egyletnek.** Vármegyei gazdasági egyesületünk igazgató választmányja mult hó 27-én tartott ülésében a zoltánházi tüzoltó-egyletnek 80 korona segélyt szavazott meg.

— **A zsidáhegyi gyilkosság.** A mult év őszén történt, amint annak idején megírtuk, hogy Toplák Ferencz zala-iváncai lakost egy zsidáhegyi kunyhóban pálinkafőzés közben agyonlöttek. A tettes a sötét éjben elmenekült, de a gyanus kezdetlől fogva Stefkó István zala-iváncai lakosra, egy veszedelmes orvadásra irányult, a ki a meggyilkolt nevével szerelmi viszonyt folytatott s kinek érdekében állott szeretőjének férjét láb alul eltenni. A vizsgálat, melyet Saáry József kir. járásbíró irányolt és körültekintéssel folytat, annyit terhelő adatot szolgáltatott a gyanusított Stefkó István és a meggyilkolt neje ellen, hogy a járásbíró mindkettőjüket letartóztatta. A vizsgálat még mindig folyamathan van, de már közel az igazsággal kiderítéséhez. Vádlottak védelmét dr. Kaál Elek ügyvéd vállalta el.

— **Köszönet.** A „Muraszombati Takarékpénztár“ 60 koronát volt szives a ker. négylet célzaira adományozni, melyért hálas köszönetét nyilvánítja a választmány.

— **A februári közgyűlés tárgysorozata.** A február 5-én tartandó vármegyei közgyűlés tárgysorozata e héten fog szétküldetni. A tárgysorozat fontosabb pontjai: az állandó választmány előterjesztése a vármegyei tisztviselők fizetésének rendezésére vonatkozólag, ennek kapcsán a f. évrre 1% pótdió kivetésére; helyettes árszakéki úlnök és helyettes tiszti ügyész választása; Maros-Torda vármegye átirata a kvóta felemelés tárgyában; Kolozs vármegye és Maros-Torda vármegye átirata a megyebeli orszgy. képviselők választására vonatkozólag.

— **Köszönetnyilvánítás.** A zoltánházi önkéntes tüzoltó-egylet által f. évi január hó 14-én saját pénztára javára Stíván Ferencz kóhidai vendéglőjében rendezett táncmulatság alkalmával a pártoló közönség felülzetéssel a következő támogatóban részesítette az egyletet: Sparas Ferenczék Regede, Tivadar Ferencz főpinczér Regede, Balér István Laafeld, Domján János Birószék, Vjűez N. Kóhida, Gedér Gusztáv Széchenyfalva, Frankó János-Benedek Bodóhégy 1—1 korona, Martinecz N. Murapetrocz, Sömen János Murapetrocz 70—70 fillér, Hunyadi Nándor Kóhida, 60 fillér, Hirschl Lipót Kóhida 40 fillér, Pitz Henrik Véghely 40 fillér, Rogán N. Birószék 40 fillér, Podleszek József 25 fillér, Palkovics N. Kóhida 40 fillér, Vljai István Regede, 40 fillér A táncszertélyen bevétel volt 70 kor. 74 fillér, ebből kiadás 37 kor. 88 fillér; maradt tiszta jövedelem 32 korona 86 fillér. Mely bevételünket csupán a n. e. közönség pártfogásának köszönhetünk, amiért is fogadják pártfogóink az egylet neven legáltalában köszönetünket és kérjük, hogy továbbra is jóindulatokban tartani kegyeskedjenek, Sztáry Ferencz. elnök Sparas Miklós, főpárcsnök Sparas Mihály, pénztárnok.

a b. . . . i „Arany páva“ nagyterme a budapesti Vigadó élite-báljával vetekedhetett.

— Nincs még itt Bárdayné? Hangzott több helyütt a kérdés.

— Fél tíz; szólt ajkbigyészve a körörsven csalán nyelvű felesége és Bárdayék még nem jöttek el. Persze, ez a hatást akarják fokozni. Legyenek itt teljes számban azok, akiket le akar főzni a bécsi tolettel.

Epen a harmadik számhoz hangolt a zenészek, mikor végre megnyitja a teremát.

Mintegy villamos erőnek engedve, minden szem odafordult.

Bárday Beláné lépett be férje karján.

Ha valamely tündérmesében leirt szivárványból szűrt, csillagokkal áttört, nap sugarába mártott ruhában jelenik meg, nem keltt vala olyan leirhatlan hatást, mint az az egyszerű fehér ráczvásonból készült öltözet, melyet Bárday Beláné viselt.

Egy perciz mindannyian azt hitték, hogy a gonosz manók üzenek tréfát látóérezkükkel, aztán ugy áradtak a megjegyzések, mint a gátat tört folyam.

Idő kellett hozzá, míg le volt tárgyalva e halatlan eset. Elkésett, vagy használhatlanul elrontották a bécsi tolettet. Ugy kell ennek a hiu asszonynak! De lett volna benne annyi önézet, hogy maradt volna otthon, a helyett, hogy ilyen közbtrányt

— **Az egyforintosok alkonya.** Az újévvel kivonták a forgalomból a krajczáros rézpénzt, most a sor az egy forintos ezüst pénzre kerül, kivonják a forgalomból. Már mutatkozik a súlyos ércpénzek pusztulásának az előjele egy a minap kibocsátott pénzügyminiszteri rendelet formájában. Ez elrendeli, hogy a felesleges ezüst forintosok az Ősztrák Magyar Bank budapesti intézetéhez küldendők be. Jó lesz tehát ezeken alkalom adtán tulajdonosok, akik pedig emlélki akar ilyen megőrizni, idejkorán gondoskodják ilyenről.

— **A jubileumi esztendő érme.** XIII. Leo pápa egy francia művész, Lancelot-Croce asszonyt megbízta azzal, hogy érmet vésson az 1900-iki jubileumi esztendő emlékére. Az érme már elkészült és a pápa nagyon meg volt vele elégedve. Lancelot-Croce asszony ismert nevű művész.

— **A talált pokrócz** Novák Sándor tétkereszturi lakos talált a minap egy jó állapotban levő löpökroczot, melyet Luthár Ferencz oda való lakos vesztett el. A pokróczot azonban nem adta vissza a tulajdonosnak, amiért följelenték a helybeli kir. járásbírósnál.

— **Állategészségügyi ellenőrző szolgálat Gyanafalván.** A földmívelésügyi miniszter a gyanafalvai vasutállomásról Ausztriába irányított élő állat és különösen a sertésforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében Gyanafalván állategészségügyi szolgálatot szervezett s annak ideiglenes elátásával Reclnitzer Pál szent-gyóhárdi, helyettesként pedig Fodor Bernát körmenői járás állatorvost megbízta és egyuttal fölhitvta a törvényhatóságot, hogy nevezett állatorvosok eböeli megbízatásához hozzájárulni sziveskedjék.

— **Földbirtokosok, bérlők,** gazdatisztek, lelkészek s egyéb gazdaságkedvelők gazdasági ismereteinek kibővítésére legalkalmasabb szaklap a „Gyakorlati Mezőgazda,” mely Kassán Kovács Péla gazd. int. igazgató főszerkesztése s Gerliczy Géze gazd. intézeti tanár felelős szerkesztése alatt áll s kizárólag gyakorlati irányban tárgyalja a növénytermelés, állattenyésztés, kertészet és szőlőszet tudnivalóit. — A havonta kétszer megjelenő lap előfizetési ára: egész évre 8 korona, félévre 4 kor., negyedévre 2 korona.

— **Csikóvásár.** A földmívelésügyi miniszter kihirdette, hogy akinek egy éves, jófajcsikói vannak s azokat elakarják adni: egy koronás bélyeggel ellátott nyilatkozatot küldjenek fel a miniszteriumba; mert az állam meg akarja vásárolni.

— **Az ebtartó gazdák** ügyelméletnek a fennálló szabályrendelet értelmében, hogy minden 3 hónapnál idősebb eb után járó két korona díjat február 28-ig a községi előjáráságnál le kell fizetni. A mulasztás bírságot von maga után.

— **Koronaszámítás.** Ügyes-bajos dolga akadt a göcseji embernek a szolgabírósnál. Szokás szerint kikérdezik töviről hegyre: volt-e bűnetre? Tud-e írni? S hány éves? — Deczemberben harmincz éves voltam, azt mondja, de az új számítás szerint most már hatvan vagyok.

Az **Országos Eötvös-Bizottság,** a mely azt a nemes célt tűzte ki maga elé, hogy a Tanítók Háza javára diszkadást rendez báró Eötvös József összes munkáiból, serényen dolgozik már azon, hogy a mozgalmat országossá tegye. Néhány nap mulva szétküldi az előfizetési felhívást, illetve az aláírási ívet a művelt Magyarország minden faktorához, hogy kiki a maga körében híveket szerezzen a szép és hazafias eszmének. A bizottság, melynek élén Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, Jókai Mór és Beöthy Zsolt állanak, megalkulása óta sűrűn kapja az ország minden részéből az érdeklődő leveleket, a mi azt bizonyítja, hogy általános visszhangra talált a mozgalom általános intencziója. Hiszünk is, hogy egyesületünk és intézetünk — nem is szólva a tehetősek osztályáról, a mely meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a kulturának és az irodalomnak együttes szolgálatot tegyen — lelkes társai lesznek a propagandában az Országos Eötvös-Bizottságnak, a mely a munka kiadásával a magyar tanítók és tanárok során előjött lendíteni. Minden érdeklődő, aki előfizetési ívre reflektál és íyet véletlenségben nem kapott, forduljon ezért az Országos Eötvös-Bizott-

ság irodájához Budapest, Szentkirályi-utca 47. sz., mely kész örömmel teljesíti kívánságát.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák ápolása körül teendő.

Alig van hasznosabb és nemesítőbb foglalkozás a gyümölcsfa tenyésztésnél s épen azért annak előmozdítása és teljes fellendülése érdekében felelté kívánatos, hogy az ápolására vonatkozó ismeretek minél szélesebb körben terjesztessenek. — Nem vélünk tehát mi sem felesleges munkát teljesíteni akkor, midőn e tárgyat illetőleg egy-két nevezetesebb tudnivalót közlészünk.

Vita tárgyát képezi még ma is azon kérdés, hogy vajjon, hasznos-e cselserü-e gyümölcsfánk alatt egyéb növénnyeket termeszteni. — Némelyek károsnak tartják, azt állítván, hogy a gyümölcsfa nagyon megsínyli azt; mások ellenben határozottan javasolják. — A gyakorlat eredménye szerint a dolog úgy áll, hogy nemcsak lehet, hanem bizonyos időközben határozottan szükséges a gyümölcsfák alatt elterülő földdarabot egyéb növények termelésére felhasználni, mert ezáltal az összelepedett s néha már kökemónységűvé vált földet megporhanyítjuk, a levegőnek a talajból való jutását, s az esőnek könnyebb behatolását előmozdítjuk. — Azonban nem minden növény alkalmas e célra, hanem csak az, melynek gyökere nem hatol a földnek mélyebb rétegeibe, s a mely tenyészideje alatt kapálást igényel. Ezek szerint, mily alkalmas például egy csekélyebb gyökeretű kapasnóvény, ép oly káros lehet a mely gyökeretű lucerna, mely magától a gyümölcsfától vonná el a tápanyagot oly mértékben, hogy azt a gyümölcsfa okvetlenül megérezné, s ezenkívül a földet is meglehetősen kiszáritaná.

Uj gyümölcsök létesítésénél arra is ügyelni kell, hogy milyen állapotban van a gyümölcs; nevezetesen milyen annak gyökérzete, törzse és koronája. — Elvül szolgáljon az, hogy vásárlás alkalmával ne azt nézzük, vajjon olesó-e a gyümölcsfa, vagy drága; hanem azt, hogy teljesen egészséges-e, mert ha beteges, nem teljes éf fát ültetünk ki, az vagy meg sem eréd, vagy ha megéred is, csak kim lesz az élete, s rövid néhány év mulva elpusztul. Épen ezért vizsgáljuk meg annak

gyökereit, hogy vajjon nincsen-e megsérülve, nincsen-e erős karos gyökere, van-e rajta újnyi vastagságu mellőkgyökér bőven, mert minél szánosabb és mellőkgyökér, annál gyorsabban képződnek friss szívő-gyökerek. — A törzse is legyen egészséges, sima és egyenes növéssé, a korona felé rékonyuló, jól fejlett s elegendő magasságu. A koronája ne legyen nagyon vissza metszve, hanem fiatal, erőteljes hajtásokkal bíron.

Ha ilyen gyümölcsfára tettünk szert azt okvetlenül a még őszzel előben megásott földbe ültessük ki tavasszal, de előbb arról is gondoskodjunk, hogy a fiatal gyümölcsfa elegendő táplálékot találjon helyén. — Istálló trágya nem lesz megfelelő e célra, hanem egy trágyakeverék, a mely vízből továbbá phosforsav és nitrogén dus műtrágyából álljon; e keveréket belemártjuk a gyökert s tetejébe érett komposztot teszünk.

Ha a gyümölcsfa terméketlenül bizonyulna, ugy e bajon az által lehet segíteni, hogy koronáját megrikítjuk, a felesleges hajtásoktól megszabadítjuk, s csakis azon ágakat hagyjuk meg, melyek teljesen épek, egészségesek és simák. — Ezen sima ágakat egy más termékeny fának leszedett rügyeit illeszkük be szomszós szerint, s azután raffiahinccsal bekötözük. Második esztendőben, ha a forradás tökéletesen jött létre a fa már termést ad. — A munkálat végrehajtására legalkalmasabb a tavasi idő, s különösen a nemesebb alma és körteféléknél indokolt ez eljárás. Meggyegekük még, hogy a terméketlen beoltandó fának korona ágait nem szükséges megcsontítani, vagy visszavágni; teljesen elegendő a ritkítás, a mely mellett még arra kell nézni, hogy a mellőkhajtások keletkezésükkor rögtön eltávolíttassanak.

Nyitlár

*) Az e rovat alatti közl. nem vállal fel. a szerk.

„Henneberg-selyem“

— csak akkor valódi, ha közvetlen tolem rendeltek — fekete, fehér s szines, 45 krtól 14 frt 65 krtig méterenként. Mindenike postabér és vámmentesen, hához szállítva! Minták postafutárival küldetnek. **Henneberg G., selyemgyáros és k. k. névtársaság Rüdriehen.**

Meghívó.

A Muraszombati Mezőgazdasági bank részvény-társaság

I. évi rendes közgyűlését

folyó évi február hó 22-én délután 2 órakor

az intézet helyiségében fogja megtartani,

melyre a I. részvényesek tisztelettel meghívja

AZ IGAZGATÓSÁG.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés tartamára jegyzőkönyvvezető választása.
2. A közgyűlés határozatképességének megállapítása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az 1899. évre a végleges felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság négy tagjának választása.
6. A felügyelő-bizottsági tagok megválasztása.
7. Az alapszabályok némely szakaszának módosítása.
8. Esetleg beadandó indítványok tárgyalása.

1829/1900. sz.

Pályázati hirdetés.

A törvényhatósági bizottság 32213/890. számú határozatával az aradi várban emlékszóbrának leleplezése alkalmából két életben lévő 1848—49. évi, első sorban vasvármegyei illetőségű és mindenkor kifogástalan előéletű szegény honvéd részére éltfog, tig tartó 50—50 frt (100—100 korona) évi segélyből álló alapítványt létesített, mely a nemzeti pénzár javadelméből fedeztetik.

Ezen alapítványok egyikét eddig élőző Illés Antal volt pálfai lakos agghonvéd az 1899. év folyamán elhalván, az alapítvánnyal járó 100 kor. évi segély einyerése iránt nyilvános pályázatot hirdetek s felhívom a pályázati kívánó 1848—49. évi agghonvédeket, hogy pályázati kérvénye-

ket, melyek 1848—49. évi honvédi szolgálatak, vasvármegyei illetőségük, vagyontalanságuk és kifogástalan életük igazolására vonatkozó szabályszerű bizonyítványokkal, továbbá annak igazolásával, hogy jelenleg nyugdíjat vagy kegydíjat nem élveznek, szerelendők fel, hozzan logkésőbb folyó évi márczius hó 1-ig terjesztek be.

A segélyösszeg 1900 évi január hó 1-től kezdődőleg lesz folyósítandó s annak elományozására a törvényhatóság bizottság határozata értelmében a Deák Ferenc biztondjí kezelésére hivatott választmányi illetékes.

Székesbthely, 1900. január 13.

KAROLYI ANTAL.
alispán.

Richter-fele
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves hájiser ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta használható, fájdalomcsillapító beindítóként alkalmaztat k köszvényet, csúszást, tapadátságokat és megfázásokat és az orvosok által bebizonyosokra is mindig gyakorlati rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyalorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű hájiser, melynek egy háttérben sem keltené hiányozni 40 kr, 70 kr. és 1 frt árcsoként árán magában minden gyógyszerben készletben van; főraktár: Török József gyógyszerész Budapestben. Bevásárlás alkalmával len óvatosat legyünk, mert több kinev-beretki utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkésesodni, az minden egyes üvegén „Horgony” védjegy és Richter orvosegység-nékel mint nem valódit utassa vissza.

BREYER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
ca. és kír. udvari szállitók.

85—12

Számítlan hála-és elismerő-nyilatkozat!
A legelőkelőbb orvosok által ajánlván!

Használati utasítás mellékelve.
Egyelőtt készítő és szállítóhely főraktár:
Pserhofer J. gyógyszerész
Bács, I. Singerstrasse 16.

Előjegyzés nélküli frtja e tablettet 1 kapszulát, 2-10 kapsz. 5-10 frt. 3-10 kapsz. 3-10 frt. 10 kapsz. 9 frt. 20 kr.

1 tablett 1 frt. 25 kr.
2 tablett 2 frt. 30 kr.
3 tablett 3 frt. 45 kr.
10 tablett 9 frt. 20 kr.

Nekülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Pserhofer J. VÉRTISZTÍTÓ LABDACSÁI

Előjegyzés nélküli frtja e tablettet 1 kapszulát, 2-10 kapsz. 5-10 frt. 3-10 kapsz. 3-10 frt. 10 kapsz. 9 frt. 20 kr.

Használati utasítás mellékelve

Ovakkidünk utánzatoktól!
Ezen labdacsek hátása gyors és biztos!

Máriazellii
gyomorcsappék

a gyomorbajokban kitűnően ható, azért mi nélkülözhetlen és régismert házi szer.

Étvágytalanság, a gyomor gyengesége, kellemetlen szaga lélegzet, felfúvódás, savanyú felgötögés, köhika, gyomorgörés, feles nyálképződés, sárgaság és csömör hányás, gyomor görés és szorulás hatáto elleneszer.

Fontos, a gyomor túlterhelése, étel- és itallal, májgiliszta- és bacmorrhoida-bántalmak ellen is mint hatáto gyógyító szer kipróbálva.

A fentemlitett betegségeknél a Máriazellii gyomorcsappék évek hosszú során át tett tapasztalatok után mint a legjobb szer lett kipróbálva, mivel a bizonyítványok egész serege tanuskodik. Egy üveg használati utasítással ára 40 kr. kettősüveg 70 kr. Főárusító:

Brady Karoly, gyógyszerész a „König von Ungarn” gyógytárban Bécs I. Fleischmarkt 1.
Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: **Török József,** Budapest, VI. Kincsi utca 12.
24—16.

Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy

Örfalun, saját telkemen

egy nagyobb szabású és a mai kornak teljesen megfelelő

26 lóerejű benzín-motorral

a hozzávaló műszerkezetekkel (henger, cylinder) stb. ellátott

műmalmomat

folyó évi márczius havában megnyitom.

Mely vállalatom különösen a felső, illetőleg a hegybéli vidéknek nagy előnyére

fog szolgálni.

Osászár Lajos,
malomtulajdonos.

Hirschl N., Muraszombat